

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Використана література:

1. Базилюк Н., Ковтун Л. Самовдосконалення педагогів у навчально-виховному процесі. *Все для вчителя. Інформаційно-практичний бюлетень*. 2008. № 11. С. 29–31.
2. Вовк Б. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Глухів, 2018. 324 с.
3. Білоусова Л., Кисельова О., Уліцька О. Формування позитивних мотивів самоосвіти в майбутніх педагогів. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2012. Вип. 37. С. 27–32.
4. Кривильова О. Використання педагогічних технологій у формуванні творчої особистості бакалавра-викладача практичного навчання. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2011. № 4 (2). С. 80–86.

УДК 37.091.12:808.5

Волошина В. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри педагогічної інноватики педагогічного факультету
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ МОВНОПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Проблема розвитку культури народу, його науки надзвичайно складна, і в цьому мові є найголовнішим чинником.

Кожна мова – надбання певного народу, найпотужніший засіб спілкування, знаряддя думки, дух нації, її історія і водночас необхідна умова існування не лише культури народу, а і його самого. Фіксує історичний досвід попередніх поколінь, неповторний менталітет етносу, його духовні надбання, мова є засобом духовного формування особистості, помічником щодо кращого розуміння, самоствердження, самоідентифікації людини в її минулому і сьогоденні, важливим державотворчим чинником, засобом консолідації народу. Ураховуючи все це, кожен свідомий етнос дбайливо ставиться до рідного слова, оберігає його.

“Історія української мови переконливо показала, що цей неоціненний скарб народу, перша ознака його ідентичності у колі інших народів, джерело духовності в найширшому розумінні цього поняття потребує такого ж дбайливого ставлення і захисту, як земля, вода, повітря і, нарешті, сама людина [2, с. 3]”.

У творчій спадщині видатного українського педагога-дослідника В. О. Сухомлинського чільне місце посідають проблеми виховання молоді та підлітків на засадах рідної мови. У всіх без винятку педагогічних, публіцистичних, художніх працях наскрізною є ідея виховання засобами материнського слова.

Неодноразово педагог замислювався над тим, чому слово одного вчителя є могутнім засобом виховання, а іншого – порожнечою, мукою для учнів. Він не погоджувався з тим, що словом не можливо виховати.

Мова, слово з уст педагога є основним засобом виховання і навчання. Василь Олександрович справедливо вважав, що досконале володіння цим інструментом є

провідним професійним умінням у діяльності педагога. Яскраво розповідати, переконувати, відкривати перед очима учнів красу і мелодику рідного слова – ось ті засади, на яких ґрунтується педагогічна майстерність викладача. Добре знає свій предмет лише той учитель, який сам багато і систематично читає. І це стосується не лише вчителів-словесників. Кожен педагог, щоб він не викладав, передусім повинен бути словесником, бо навчає не тільки математики, хімії чи фізики, а насамперед культури думки, досконалого володіння словом.

“Слово про Вітчизну, про рідну землю, її честь і гідність – могутнє знаряддя виховання в руках чуйного наставника. Щоб це знаряддя не втратило своєї гостроти, щоб слово не перетворилось для дитини в пустий звук, треба, щоб воно було пройняте палкими почуттями, переживаннями, прагненнями – працею, творчістю, творінням для Вітчизни [1, с. 16]”.

Багаторічний досвід педагогічної діяльності переконав педагога у тому, що розповідь учителя відіграє велику роль у навчанні дітей, адже вона є основною формою викладу матеріалу. Запорукою вдалої розповіді, на думку В. О. Сухомлинського, є такі критерії:

- продуманий текст розповіді;
- наявність плану розповіді, записаного на дошці або ж у зошитах учнів;
- удалий початок розповіді;
- уміння вести думку учня в потрібному руслі;
- уміння вчителя здійснити зв’язок із попереднім матеріалом;
- у розповіді потрібно йти від головного до другорядного;
- надавати особливої уваги поясненню понять;
- наявність чіткості, логічності, послідовності викладу матеріалу;
- розповідати так, щоб предмет або явище заграло перед очима дитини всіма барвами веселки;
- розповідати небагато, щоб не перенасичувати і не стомлювати дітей своїми розповідями;
- залишати обов’язково щось недоговорене, щоб дитині ще раз захотілося повернутись до пізнання цього предмета, розповіді про нього;
- розповідь повинна бути емоційною, щоб торкнути дитячу душу, таку чисту і ніжну.

Використана література:

1. Сухомлинський В. О. Моральні заповіді дитинства і юності. К. : Рад. школа, 1966. 232 с.
2. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін. ; за ред. А. П. Грищенка. 3-тє вид., допов. К. : Вища шк., 2002. 439 с.